УДК 347.2/3.

DOI: 10.31733/2078-3566-2020-2-120-126

**Владислав
САКСОНОВ[©]**
кандидат
юридичних наук,
доцент

**Костянтин
РОМАЩЕНКО[©]**
аспірант

(Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»)

ЮРИДИЧНА КОНСТРУКЦІЯ «ПРАВО ДОВІРЧОЇ ВЛАСНОСТІ» В ЦИВІЛЬНОМУ ЗАКОНОДАВСТВІ УКРАЇНИ

Надано юридичну характеристику нововведеної конструкції «право довірчої власності» в цивільне законодавство України. Висвітлено сучасний стан і можливі перспективи розвитку цього правового інституту в нашій державі. Зокрема, відзначено подвійний характер правової природи та неоднозначність оцінки «права довірчої власності»: по-перше, як виду (ст. 546 ЦК України) та способу (ст. 597 ЦК) забезпечення виконання зобов'язання; по-друге, як особливого виду права власності (ст. 316 ЦК). Причому в усіх значеннях «право довірчої власності» в його сучасному варіанті викликає численні зауваження фахівців, що зумовлює полеміку та необхідність подальших змін.

Ключові слова: довірча власність, забезпечення виконання зобов'язань, речові права, право власності, довірчі правовідносини, управління майном, фідучія, фідучіарний правочин.

Постановка проблеми. 01 вересня 2017 року набула чинності Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, вчинена у частині політичних положень (преамбула, стаття 1, розділи I, II, VII) 21 березня 2014 року в м. Брюсселі та у частині торговельно-економічних і галузевих положень (розділи III, IV, V, VI) 27 червня 2014 року в м. Брюсселі (далі – Угода про асоціацію) [1].

Положеннями ст. 133 Угоди про асоціацію встановлено, що сторони визнають важливість наближення чинного законодавства України до законодавства Європейського Союзу. Україна забезпечить поступове узгодження чинних законів та майбутнього законодавства з *acquis* ЄС. Таке наближення розпочинається з дати підписання цієї Угоди та поступово поширюватиметься на всі елементи *acquis* ЄС, зазначені у Додатку XVII до цієї Угоди [2].

Постановою Кабінету Міністрів України від 25.10.2017 р. № 1109 було затверджено план заходів з виконання Угоди про асоціацію, яким, серед іншого, передбачено імплементацію Директиви Європейського парламенту і Ради Європейського Союзу про механізми фінансового забезпечення від 06.06.2002 р. № 2002/47 (Directive 2002/47/EC of the European Parliament and of the Council of 6 June 2002 on financial collateral arrangements) [3].

У п. 13 Преамбули вказаної Директиви наголошується, що вона має на меті захистити дійсність механізмів фінансового забезпечення, які ґрунтуються на повній передачі власності на фінансове забезпечення, зокрема, шляхом усунення так званої перекваліфікації в заставу таких механізмів фінансового забезпечення, включаючи угоди РЕПО. Іншими словами, Директива покликана убезпечити сторони від кваліфікації у ролі заста-

© Саксонов В.Б., 2020
ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0003-2749-7662>
vsaksonov@ukr.net

© Ромащенко К.В., 2020
constantin.romaschenko@ukr.net

ви такого окремого виду забезпечення, як передача права власності на майно [4].

Положеннями ст. 2 зазначеної Директиви механізм фінансового забезпечення визначається, зокрема, такими видами: заставний механізм фінансового забезпечення незалежно від того, чи охоплюються вони рамковими угодами або загальними положеннями та умовами (абз. а ч. 1 ст. 2); або механізм фінансового забезпечення з передачею титулу (title transfer financial collateral arrangement) (абз. б ч. 1 ст. 2) [Там само]. Тобто положення Директиви в своєму змісті «заставу» та «передачу права власності на майно з метою забезпечення виконання зобов'язання» визначають як два автономні та незалежні способи забезпечення виконання зобов'язань.

З огляду на положення Угоди про Асоціацію, держава України взяла на себе обов'язок по імплементації механізмів фінансового забезпечення, якими окремо може бути як застава (імплементована в чинне законодавство України), так і забезпечення з передачею права власності на майно.

Певні зрушення у цьому напрямку були здійснені. Зокрема, на восьмому скликанні Верховної Ради України було розглянуто законопроекти, в яких запропоновано ввести інститут довірчої власності в правозастосовну практику України, зокрема проєкт Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запровадження права довірчої власності як способу забезпечення виконання зобов'язань» від 16.03.2016 р. № 4188 та проєкт Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо поліпшення інвестиційного клімату в Україні» від 06.06.2017 р. № 6540. Проте вказані законопроекти не були встановлені законодавчо, і як наслідок, супротив і дискусія, яка широко точилася як між правознавцями-науковцями, так і між юристами-практиками.

20 вересня 2019 року Верховною Радою України було прийнято Закон України № 132-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо стимулювання інвестиційної діяльності в Україні», яким, серед іншого, було запроваджено інститут довірчої власності як вид забезпечення виконання зобов'язання та особливий вид права власності [5], що в запропонованому вигляді, іще до прийняття та набрання чинності законом, зазнав чималої критики та викликав полеміку серед наукової спільноти.

Аналіз публікацій, у яких започатковано вирішення цієї проблеми. Зазначена тематика вже ставала об'єктом і предметом дослідження вчених, як-от Г. Буяджи, І. В. Венедиктова, Р. А. Майданик, К. Г. Некіт, С. А. Сліпченко, К. Р. Усманова, Г. Г. Харченко та інших. Однак зважаючи на те, що право довірчої власності введено декілька місяців, і тому є новацією для національного законодавства, цей правовий інститут продовжує постійно привертати увагу фахівців-правознавців через неоднозначний характер його сучасного стану.

Метою цього дослідження є визначення та характеристика правової природи права довірчої власності на сучасному етапі її становлення в Україні.

Виклад основного матеріалу. Для розуміння сутності цього питання необхідно звернутися до його початку, тобто права Стародавнього Риму. В Інституціях Гая можна знайти такий уривок (оригінальний текст перекладено на російську): «Fiducia заключается или с залогопринимателем или с другом, чтобы наша заложенная вещь была тем более обеспечена [6, с. 13].

Виникнення фідучії первісно ґрунтувалося на відносинах позики (pexum) й інших боргових зобов'язань. Для надання гарантій виконання своїх боргових зобов'язань боржник шляхом манципації (mancipatio) або уступки права (in iure cessio) передавав право власності на належну йому річ іншій особі – кредитору. Тому фідучія характеризувалася не вигідним становищем боржника, який у разі невиконання або неналежного виконання свого зобов'язання міг втратити право власності на заставлене майно. Ця домовленість мала характер пакту (pactum), а тому її невиконання з боку кредитора не забезпечувалося позовним захистом і цілком залежало від добросовісності й порядності останнього. Саме тому цей договір мав довірчий, фідучіарний характер. Тоді, коли передане за таким договором майно значно переважало за вартістю і цінністю предмет основного боргу, належне виконання боржником забезпеченого заставою зобов'язання взагалі було не вигідним кредитору. Для блокування можливих зловживань із боку заставного кредитора згодом у практику заставних відносин був уведений особливий фідучіарний позов (actio fidei iuratae). Однак право такої вимоги боржника мало не абсолютний, а відносний характер і стосувалося лише правовідносин, що виникали між ним і кредитором. Тому, якщо недобросовісний кредитор передавав право власності на предмет застави іншій особі, боржник не мав права пред'явити до неї позов про вилучення речі. [7, с. 116–118].

Фідуція традиційно поділялася на два види фідуціарних угод: *fiducia cum amico*, яка передбачає передачу прав на майно з метою управління ним в інтересах фідуціанта; та *fiducia cum creditore*, фідуція з метою забезпечення виконання позикового зобов'язання. Згодом фідуцію повинні були замінити *pignus* і *hypotheca*, однак цього не сталося і фідуцію продовжили використовувати для оформлення реального забезпечення зобов'язань. Причиною «виживання» фідуції стали її незаперечні переваги для кредитора [6, с. 16].

Отже, з плином часу моральний обов'язок позикодавця повернути майно первісному власнику після сплати останнім суми позики був замінений на юридичний обов'язок. Так само були розроблені та вдосконалені способи захисту первісного власника у разі порушення позикодавцем свого фідуціарного обов'язку (наприклад, у разі відмови від повернення майна або у разі несанкціонованого продажу третій особі). На цей час основною тенденцією у сфері забезпечення зобов'язань є звернення до так званих непосесорних забезпечувальних інтересів та використання забезпечувальних механізмів, які базуються на правовому титулі, зокрема забезпечувальної передачі правового титулу. Цей вид забезпечення досить поширений у цілій низці країн та отримав загальну назву *fiduciary transfer of title*, тобто фідуціарна передача права власності. Під такою назвою він відомий у США, Канаді, Австралії, Новій Зеландії, Чорногорії, Румунії. В інших країнах, що сприйняли цей вид забезпечення, цей інститут має іншу назву, а саме: у Швейцарії існує довірче забезпечення (*fiducie-sûreté* або *fiducia cum creditore*); у Німеччині паралельно функціонують інститут *Sicherungsübereignung* для передачі майна і *Sicherungsabtretung* для передачі майнових прав; у Франції практикують забезпечувальну *fiducie* [8].

Зі свого боку, К. Р. Усманова в своєму дисертаційному дослідженні на тему: «Титульное обеспечение гражданско-правовых обязательств», зазначає, що титульне забезпечення можна схарактеризувати як реальну гарантію виконання боржником свого грошового боргу за допомогою передачі кредитору або утримання кредитором права власності. Питання щодо правової природи титульного забезпечення і про те, чи є титульне забезпечення способом забезпечення зобов'язань, є неоднозначним. Заперечення забезпечувального характеру титульного забезпечення може обґрунтовуватися тим, що під час формального розгляду цієї конструкції кредитор отримує забезпечення у власному майні, що не може свідчити про забезпечувальний характер конструкції і відрізняється від всіх закріплених в законі способів забезпечення, де майно, що являє собою гарантію виконання зобов'язання, надається з майнової сфери боржника [6, с. 27–28].

Розглядаючи питання акцесорності титульного забезпечення, К. Р. Усманова вказує, що в Німеччині забезпечувальна передача власності, забезпечувальне відступлення права вимоги (*Sicherungsabtretung*) і утримання права власності є неакцесорними способами забезпечення. У Франції утримання права власності розглядається як акцесорний спосіб забезпечення. В естонській доктрині і правозастосовній практиці забезпечувальна передача права власності («заставне придбання») позиціонується як неакцесорний тип забезпечення [Там само, с. 31].

Отже, дискусія з приводу правової природи довірчої власності та плюралізм підходів до її визначення панує не тільки серед українських юристів, а й серед іноземних фахівців.

До того ж в українському законодавстві вже була закріплена правова конструкція довірчої власності в її класичному розумінні *fiducia cum amico*. Наприклад, в абз. 2 ч. 5 ст. 17 ЗУ «Про цінні папери та фондовий ринок» визначено, що договір про управління цінними паперами, іншими фінансовими інструментами і коштами, призначеними для інвестування в цінні папери та інші фінансові інструменти, може передбачати виникнення у торговця цінними паперами права довірчої власності на передані йому в управління цінні папери, інші фінансові інструменти і кошти, призначені для інвестування в цінні папери та інші фінансові інструменти, а також виникнення права довірчої власності на кошти, цінні папери, інші фінансові інструменти, отримані торговцем цінними паперами від управління цінними паперами та іншими фінансовими інструментами [9].

Як було зазначено, 20 вересня 2019 року Верховною Радою України було прийнято Закон України № 132-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо стимулювання інвестиційної діяльності в Україні» (далі – Закон № 132-IX), яким, серед іншого, було запроваджено інститут довірчої власності як вид забезпечення виконання зобов'язання [5].

Главу 49 Цивільного кодексу України було доповнено параграфом 8 «Довірча власність», а також внесено відповідні зміни до інших положень Цивільного кодексу України, Земельного кодексу України, Кодексу України з процедур банкрутства, Законів України «Про нотаріат», «Про державну реєстрацію прав на нерухоме майно та їх обтяжень», «Про забезпечення вимог кредиторів та реєстрацію обтяжень», «Про банки і банківську діяльність», «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб» тощо. Закон № 132-IX набрав чинності з 17.10.2019 р.

Наразі не ставиться на меті здійснити детальний аналіз внесених Законом № 132-IX змін, а постає питання щодо правової природи конструкції, якою була запроваджена довірча власність у цивільне право України.

Внесені Законом № 132-IX зміни передбачають, що за договором про встановлення довірчої власності одна сторона (довірчий засновник) передає майно другій стороні (довірчому власнику) на праві довірчої власності для забезпечення зобов'язання боржника за кредитним договором, договором позики (ч. 1 ст. 597¹ ЦК України). Право довірчої власності як спосіб забезпечення виконання зобов'язань (далі – довірча власність) є різновидом права власності на майно, за яким кредитор, який отримав майно у довірчу власність (довірчий власник), не має права самостійно відчужувати таке майно, крім як для звернення стягнення на нього, а також викупу його для суспільних потреб у порядку, встановленому законом (ч. 2 ст. 597¹ ЦК України). З моменту встановлення довірчої власності право власності особи, яка передала своє майно у довірчу власність, припиняється (ч. 3 ст. 597¹ ЦК України) [10].

Крім того, у введеній правовій конструкції права довірчої власності передбачений механізм відступлення прав довірчої власності (ст. 597¹² ЦК України) та придбання довірчої власності в інтересах іншої особи (ст. 597¹³ ЦК України) [Там само].

Водночас у ч. 2 ст. 316 ЦК України право довірчої власності визначено особливим видом права власності, яке виникає внаслідок договору або закону [10].

Отже, законодавець у вказаних нормах запроваджує інститут довірчої власності зі спробою надати йому дуальний зміст правової природи: з одного боку, визначаючи довірчу власність як вид та спосіб забезпечення виконання зобов'язання, що за своєю природою відноситься до зобов'язального права (акцесорне зобов'язання); а з іншого – визначаючи довірчу власність видом речового права (особливим видом права власності), яке виникає на підставі договору (ст. 597¹ ЦК України) або закону (випадки виникнення права довірчої власності на підставі закону не унормовані).

Водночас законодавець хоч і визначає право довірчої власності, як особливий вид права власності, однак на законодавчому рівні запроваджує «дефект змісту» в праві довірчої власності на відміну від наявного змісту в праві власності.

Наприклад, відповідно до наявної законодавчої конструкції, до змісту права власності належать три елементи (правоможності): право володіння, право користування та право розпорядження майном, і власник майна має всі три правоможності.

Право ж власності визначено як право особи на річ (майно), яке вона здійснює відповідно до закону за своєю волею, незалежно від волі інших осіб (частина 1 ст. 316 ЦК України) [10].

«Дефект змісту» довірчої власності, як особливого виду права власності, пояснюється відсутністю у довірчого власника права самостійно відчужувати майно, що є об'єктом права довірчої власності, крім як для звернення стягнення на нього, а також викупу його для суспільних потреб у порядку, встановленому законом. При цьому, останнє положення (щодо викупу його для суспільних потреб у порядку, встановленому законом) залишається неврегульованим ані в частині механізму такого викупу, ані в частині припинення зобов'язань сторін за основним зобов'язанням (хто буде бенефіціаром від такого викупу, чи буде припинено забезпечене зобов'язання сторін і в якій частині тощо).

Крім того, в довірчій власності додатково вводиться елемент строковості її існування, зумовлений тим, що право довірчої власності встановлюється для забезпечення виконання зобов'язання боржника і на період існування такого зобов'язання.

Однак чинна правова природа права власності в Україні не передбачає наявності «дефекту змісту» правоможностей та розділення їх між декількома власниками, і з введенням інституту права довірчої власності як особливого виду права власності жодних змін в цій частині внесено не було.

Саме на це звернуло увагу Головне науково-експертне управління Верховної Ради України у своєму висновку до Закону № 132-IX (Висновок на проєкт Закону України «Про

внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо стимулювання інвестиційної діяльності в Україні» (реєстр. № 1059 від 29.08.2019 р.) та зазначило, що за своєю природою право довірчої власності є не окремим різновидом права власності, як це пропонується визначити у проєкті (ч. 2 нової ст. 597¹ ЦК України), а має розглядатися як один із видів речових прав на чуже майно. Це пояснюється, зокрема, тим, що цивільне право не передбачає існування різновидів права власності з різними наборами повноважень декількох власників щодо одного об'єкта права власності. Це відображено, зокрема, у ч. 1 ст. 316 ЦК України, згідно з якою правом власності є право особи на річ (майно), яке вона здійснює відповідно до закону за своєю волею, незалежно від волі інших осіб [11].

Схожу позицію висловлює К. Г. Некіт у статті «Довірча власність як спосіб забезпечення виконання зобов'язання: аналіз вітчизняного та зарубіжного законодавства» стосовно висновків до проєкту Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запровадження права довірчої власності як способу забезпечення виконання зобов'язань» від 16.03.2016 № 4188, яка зазначила, що видається неправильним визначати право довірчої власності як різновид права власності на майно [12].

Однак вказані застереження були проігноровані, а в чинне законодавство України було введено конструкцію права довірчої власності, яка за своєю правовою природою має не багато спільного з цим явищем.

Введена законодавцем конструкція права довірчої власності за своїм змістом та функцією більше схожа на сурогат іпотеки в її «суперформі», при якому кредиту «полегшується» механізм звернення стягнення на заставне майно, за рахунок володіння титулом, а не як правочин, який відповідає засадам фідучії (особливої довіри), хоч і з забезпечувальною функцією.

Висновки. На підставі вищеведеного можна підсумувати: право довірчої власності має розглядатися в широкому розумінні значення цього правового явища, яке може передбачати як передачу прав на майно з метою управління ним в інтересах фідучіанта (*fiducia cum amico*), так і передачу права на майно з метою забезпечення виконання позикового зобов'язання (*fiducia cum creditore*), а тому ідея обмеження на законодавчому рівні цього явища виключно забезпечувальною функцією є сумнівною та може мати довгострокові наслідки при подальшому усвідомленні цього правового явища й імплементації зарубіжних практик.

Запровадження на законодавчому рівні інституту довірчої власності як виду та способу забезпечення виконання зобов'язання зі спробою надання йому дуального змісту правової природи є ні чим іншим, як спробою замінити зміст формою.

Введена законодавцем правова конструкція права довірчої власності за своєю правовою природою є сурогатом іпотеки в її «суперформі», при якому кредиту «полегшується» механізм звернення стягнення на майно за рахунок володіння титулом.

Довірча власність як вид і спосіб забезпечення виконання зобов'язання не може розглядатися як особливий вид права власності без доктринального та законодавчого перегляду змісту правоможностей власника.

На законодавчому рівні більш вдалою була б імплементація еволюційної форми довірчої власності – титульного забезпечення як способу забезпечення виконання зобов'язання без «затушовування» в його природу ознак такого виду речового права, як право власності, хоч і з наданням йому особливого виду.

Довірчу власність як спосіб забезпечення виконання зобов'язання (титульне забезпечення) слід розглядати як вид речового права на чуже майно, а не як особливий вид права власності з «дефектом змісту» правоможностей.

Список використаних джерел

1. Лист Міністерства закордонних справ України від 20.07.2017 р. № 72/14-612/1-1713. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1713321-17>).
2. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, вчинена у частині політичних положень (преамбула, стаття 1, розділи I, II, VII) 21 березня 2014 року в м. Брюсселі та у частині торговельно-економічних і галузевих положень (розділи III, IV, V, VI) 27 червня 2014 року в м. Брюсселі. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011).
3. Про виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони : Постанова Кабінету Міністрів України від 25.10.2017 № 1109. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1106-2017-%D0%BF#n13>.
4. Директива 2002/47/ЄС Європейського Парламенту і Ради Європейського Союзу стосо-

вно механізмів застосування фінансової застави. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_502.

5. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо стимулювання інвестиційної діяльності в Україні : Закон України від 20.09.2019 № 132-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/132-20#n25>.

6. Усманова Е. Р. Титульное обеспечение гражданско-правовых обязательств : дис. на соискание ученой степени канд. юрид. наук. Москва, 2017. 152 с. URL : <https://izak.ru/upload/iblock/b51/b5186cfedeadd1d7879a8ddf0e23e2e88.pdf>.

7. Основи римського приватного права : підручник / за заг. ред. В. І. Борисової та Л. М. Баранової. Харків, 2008. URL : http://library.nlu.edu.ua/poln_text/knigi/rimskpravo.pdf.

8. Буяджи Г. Фідучіарний заклад як вид забезпечення зобов'язань: поняття, особливості, доцільність. *Підприємництво, господарство і право*. URL: 4/2018.<http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2018/4/5.pdf>.

9. Про цінні папери та фондовий ринок : Закон України від 23.02.2006 р. № 3480-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15>.

10. Цивільний кодекс України від 16.01.2013 р. № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.

11. Висновок Головного науково-експертного управління Верховної Ради України на проєкт Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо стимулювання інвестиційної діяльності в Україні» (реєстр. № 1059 від 29.08.2019 р.). URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=66289.

12. Некіт К. Г. Довірча власність як спосіб забезпечення виконання зобов'язання: аналіз вітчизняного та зарубіжного законодавства. *Часопис цивілістики*. Вип. 79. URL: <http://clj.nuoua.od.ua/archive/21/18.pdf>.

Надійшла до редакції 28.04.2020

References

1. Lyst Ministerstva zakordonnykh sprav Ukrainy vid 20.07.2017 № 72/14-612/1-1713 [Letter of the Ministry of Foreign Affairs of Ukraine dated 20.07.2017 No. 72/14-612/1-1713]. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1713321-17>. [in Ukr.].

2. Uhoda pro asotsiatsiyu mizh Ukrainoyu, z odniiei storony, ta Yevropeiskym Soiuzom, Yevropeiskym spivtovarystvom z atomnoi enerhii i ykhnimy derzhavamy-chlenamy, z inshoi storony, vchynena u chastyni politychnykh polozhen (preambula, stattia 1, rozdily I, II, VII) 21 bereznia 2014 roku v m. Briusseli ta u chastyni torhovelno-ekonomichnykh i haluzevykh polozhen (rozdily III, IV, V, VI) 27 chervnia 2014 roku v m. Briusseli [Association Agreement between Ukraine, for the one part, and the European Union, the European Atomic Energy Community and their Member States, for the other part, concluded in respect of political provisions (preamble, article 1, sections I, II, VII) of March 21, 2014 in the City of Brussels and in respect of trade, economic and industrial provisions (sections III, IV, V, VI) of June 27, 2014 in the City of Brussels]. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011. [in Ukr.].

3. Pro vykonannia Uhody pro asotsiatsiyu mizh Ukrainoiu, z odniiei storony, ta Yevropeiskym Soiuzom, Yevropeiskym spivtovarystvom z atomnoi enerhii i ykhnimy derzhavamy-chlenamy, z inshoi storony [On the implementation of the Association Agreement between Ukraine, of the one part, and the European Union, the European Atomic Energy Community and their Member States, of the other part] : Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 25.10.2017 № 1109. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1106-2017-%D0%BF#n13>. [in Ukr.].

4. Dyrektyva 2002/47/YES Yevropeiskoho Parlamentu i Rady Yevropeiskoho Soiuzu stosovno mekhanizmv zastosuвання finansovoi zastavy [Directive 2002/47/EU of the European Parliament and of the Council of the European Union on mechanisms for the application of financial collateral]. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_502 (data zvernennia: 03.02.2020 r.). [in Ukr.].

5. Pro vnesennia zmin do deiaknykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo stymuliuvannia investytsiinoi diialnosti v Ukraini [On amendments to some legislative acts of Ukraine on stimulating investment activity in Ukraine] : Zakon Ukrainy vid 20.09.2019 № 132-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/132-20#n25>. [in Ukr.].

6. Usmanova E. R. Titulnoe obespechenie grazhdansko-pravovykh obyazatelstv [Title support of civil obligations] : dis. na soiskanie uchenoi stepeni kand. yurid. nauk. Moskva, 2017. 152 s. URL : <https://izak.ru/upload/iblock/b51/b5186cfedeadd1d7879a8ddf0e23e2e88.pdf>. [in Rus.].

7. Osnovy rym'skoho pryvatnogo prava [Foundations of Roman Private Law] : pidruchnyk / za zah. red. V. I. Borysovoi ta L. M. Baranovoi. Kharkiv, 2008. URL : http://library.nlu.edu.ua/poln_text/knigi/rimskpravo.pdf. [in Ukr.].

8. Buiadzhy H. Fidutsiarnyi zaklad yak vyd zabezpechennia zoboviazan: poniattia, osoblyvosti, dotsilnist [Fiduciary institution as a type of commitment: concepts, features, expediency]. *Pidpriemnytstvo, hospodarstvo i pravo*. URL: 4/2018.<http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2018/4/5.pdf>. [in Ukr.].

9. Pro tsinni papery ta fondovy rynek [On securities and the stock market] : Zakon Ukrainy vid 23.02.2006 r. № 3480-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15>. [in Ukr.].

10. Tsyvilnyi kodeks Ukrainy vid 16.01.2013 r. № 435-IV [Civil Code of Ukraine dated January

16, 2013, No. 435-IV]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>. [in Ukr.].

11. Vysnovok Holovnoho naukovo-ekspertnoho upravlinnia Verkhovnoi Rady Ukrainy na proekt Zakonu Ukrainy «Pro vnesennia zmin do deiakikh zakonodavchikh aktiv Ukrainy shchodo stymulyuvannia investytsiinoi diyal'nosti v Ukraini» (reiestr. № 1059 vid 29.08.2019 r.) [Conclusion of the Central Scientific Expert Office of the Verkhovna Rada of Ukraine on the draft Law of Ukraine "On Amendments to Certain Legislative Acts of Ukraine on Encouraging Investment Activity in Ukraine" (reg. No. 1059 of 29.08.2019)]. URL : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=66289. [in Ukr.].

12. Nekit K. H. Dovircha vlasnist yak sposib zabezpechennia vykonannia zoboviazannia: analiz vitchyznianoho ta zarubizhnoho zakonodavstva [Trust property as a way of enforcing obligations: an analysis of domestic and foreign legislation]. Chasopys tsyvilistyky. Vypusk 79. URL : <http://clj.nuoua.od.ua/archive/21/18.pdf>. [in Ukr.].

SUMMARY

Vladyslav B. Saksonov, Kostyantyn V. Romashchenko. Legal structure "law of trusts" in the civil legislation of Ukraine. The article gives the legal characteristics of the newly introduced structure "law of trusts" in the civil legislation of Ukraine. The current status and possible prospects for the development of this legal institution in our state are clarified. In particular, the two-fold character of the legal nature and the ambiguity of the assessment of "law of trusts" were noted. Firstly, as a type (Article 546 of the Civil Code of Ukraine) and a method (Article 597 of the Civil Code of Ukraine) of guaranteeing the fulfillment of an obligation. Secondly, as a special type of property right (Article 316 of the Civil Code of Ukraine). Moreover, in all senses, the "law of trusts" causes numerous comments by specialists, which causes controversy and the necessity for further changes.

The right of trust should be considered in a broad understanding of the significance of this legal phenomenon. It may include the transfer of property rights for the purpose of managing it in the interests of a fiduciary (*fiducia cum amico*), and the transfer of property rights in order to ensure the fulfillment of a loan obligation (*fiducia cum creditore*). Therefore, the idea of limiting at the legislative level of this phenomenon of an exclusively interim function is doubtful and may have long-term consequences with a further understanding of this legal phenomenon and the implementation of foreign practices.

The introduction at the legislative level of the institution of trusts as a type and method of ensuring the fulfillment of an obligation with an attempt to provide him with dual content of a legal nature is nothing more than an attempt to replace the content with a form.

The legal construction of law of trusts introduced by the legislator is, by its legal nature, a surrogate for mortgages in its "super form". In it, the lender is "facilitated" by the mechanism of foreclosure on property, through ownership of the title.

Trust property as a type and method of ensuring fulfillment of an obligation cannot be considered as a special type of property right without a doctrinal and legislative review of the content of the owner's eligibility.

At the legislative level, it would be more successful to implement the evolutionary form of trust - title support as a way to ensure fulfillment of an obligation without "obscuring" in its nature the attributes of this type of right to things as property right, albeit with the provision of a special type of property.

Trust property as a way to ensure the fulfillment of an obligation (title security) should be considered as a type of right to things to another's property, and not as a special type of property right with a defect in the content of eligibility.

Keywords: *fiduciary property, ensuring obligations fulfillment, real rights, ownership, trust legal relations, property management, fiduciation, fiduciary transaction.*